

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG

Ügyszám:

IV/ 0 2 3 1 1 - 0 / 2022

Érkezett:

2022 OKT 12.

Példány:

1

Kezelőiroda:

Melléklet:

8

db

A Pesti Központi Kerületi Bíróság, mint elsőfokú bíróság

útján

Alkotmánybíróság**részére****1535 Budapest, Pf. 773.****elsőfokú ítélet ügyszáma: 15.B.XVI.11.102/2016/16.****megismételt eljárásban a másodfokú ítélet ügyszáma: 29.Bf.10.722/2019/21.****Kúria érdemi végzésének ügyszáma: Bfv.I.91/2022/6.****Tisztelt Alkotmánybíróság!**

Alulírott, Dr. Szabó Krisztián meghatalmazott jogi képviselővel (

) eljáró

indítványozó (a továbbiakban:

Indítványozó) az Alkotmánybíróságról szóló **2011. évi CLI. törvény 27. §-a** alapján az alábbi**alkotmányjogi panaszt**

terjesztem elő.

Kérem a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg a **Kúria mint felülvizsgálati bíróság Bfv.I.91/2022/6. számú végzésének alaptörvény-ellenességét, a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 29.Bf.10.722/2019/21. számú ítéletére** (megismételt eljárásban született másodfokú ítélet) **is kiterjedő hatállyal, és azokat az Abtv. 43. §-ának megfelelően semmisítse meg.**

Kérelmem indokolásaként az alábbiakat adom elő:**1. Az indítvány benyújtásának törvényi és formai követelményei****a) A pertörténet és a tényállás rövid ismertetése, a jogorvoslati lehetőségek kimerítése****1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló tényállás az alábbiak szerint összegezhető.**

Az indítványozó nyugdíjas belgyógyász szakorvos, akit az 2014. február 28. napján kelt megbízási szerződéssel ügyeletes orvosi feladatok ellátásával bízott meg, többek között a szám alatti fióktelepen. Az ügyeletes orvos feladatát képezi orvosi ellátás nyújtása a rendelőben, illetve a beteg otthonában.

Egy magánszemély 2014. április 19. napján 11 óra 18 perc körüli időben felhívta a Budapest szám alatti ügyeletet és élettársa részére ügyeleti ellátást igényelt. Erről a hívásról az alapügy II. rendű vádlottja (akinek egészségügyi szakközépiskolai érettségi

végzettsége van) a [REDACTED] Központi Orvosi Ügyelet Működési Szabályzata rendelkezéseit megszegve nem értesítette az indítványozót, mint ügyeletes orvost, hanem maga adott telefonos tanácsadást a magánszemély bejelentő számára. Az alapügy II. rendű vádlottja sem a hívásról, sem a tanácsadásról nem készített feljegyzést, arról az indítványozó nem szerzett tudomást, melyet a jogerősen megállapított tényállás is minden kétséget kizáróan tartalmaz (Kúria végzése, Indokolás [9]).

A magánszemély bejelentő 2014. április 19. napján 22 óra 14 perckor ismételten hívta az ügyeleteset, és ismételten ügyeleti ellátást kért az egyre rosszabbul levő élettársa részére. Az indítványozó erről a hívásról szerzett először tudomást, és a hívás alapján 22 óra 40 perckor érkezett ki a helyszínre, ahol megvizsgálta a beteget, és kórképként migrént állapított meg, továbbá a diagnózisnak megfelelő gyógyszeres kezelésben részesítette, azonban a kórházba szállításáról nem rendelkezett. Az indítványozó a vizsgálat során csak a beteg panaszaira, tüneteire és kórelőzményeire volt tekintettel, ám tájékozódó neurológiai vizsgálatot nem végzett el (Kúria végzése, Indokolás [10]).

A magánszemély bejelentő 2014. április 20. napján 5 óra 14 perckor telefonon ismét ügyeleti ellátást kért, mert az élettársának állapota egyre rosszabbodott. Az alapügy II. rendű vádlottja erről a bejelentésről sem értesítette az indítványozót, hanem közölte a bejelentővel, hogy majd 8 óra után telefonáljon ismét, mert „nem arra vannak, hogy egy nap kétszer kimenjenek” (Kúria végzése, Indokolás [11]).

A tényállásból is egyértelműen és minden kétséget kizáróan megállapítható módon tehát a bejelentő magánszemély összesen három alkalommal kért orvosi ügyeleti ellátást, azonban ezek közül az indítványozó (az alapügy I. rendű vádlottja) kizárólag egyetlen, a második hívásról szerzett tudomást.

Jelen alkotmányjogi panasz az alapügy II. rendű vádlottjának jogerősen megállapított büntetőjogi felelősségét nem érinti.

1.2. 2014. április 20. napján 10 óra 1 perckor a bejelentő magánszemély élettársát mentővel a kistarcsai Flór Ferenc kórházba szállították, ahol 2014. április 21. napján 11 óra 30 perckor agytörzsi beékelődés következtében elhunyt. A beteg életveszélyes állapota nem kizárhatóan már az első telefonhívást megelőzően kialakulhatott (mely telefonhívásról az indítványozó a fentiek szerint nem szerzett tudomást), és a betegsége „nem cáfolhatóan erre az időre már olyan mértékű lehetett, hogy életét nagy valószínűséggel az érdemi terápiás kezelés sem menthette volna meg.” (Kúria végzése, Indokolás [12]). A Kúria végzése is azt rögzíti, hogy még amennyiben az indítványozó az első telefonhívásról tudomást szerzett volna is, akkor is csupán a halál időpontjának késleltetésére, a beteg szenvedésének enyhítésére kerülhetett volna sor, a halálos eredmény már az első telefonhíváskor sem lett volna megelőzhető.

Ezt követően az elhunyt személy élettársa feljelentést tett, és az indítványozóval (valamint a II. rendű vádlottal) szemben büntetőeljárás indult.

Az indítványozó tanúvallomásában kifejtette: megítélése szerint a rendelkezésére álló információk alapján alaposan és kellő gondossággal járt el, a beteggel jól lehetett kommunikálni, aki a helyszínen tartózkodás alatt az ágyból is felkelt, továbbá sem az első, sem pedig az utóbb bekövetkezett harmadik telefonhívásról nem volt tudomása.

Az ügyben **elsőfokon eljáró Pesti Központi Kerületi Bíróság 15.B.XVI.11.102/2016/16. számú ítéletében** megállapította az indítványozó (valamint a II. rendű vádlott) büntetőjogi felelősségét foglalkozás körében elkövetett gondatlan veszélyeztetés vétsége miatt, és az indítványozót 250 napi tétel pénzbüntetésre ítélte.

Az elsőfokú ítélet megállapításai szerint *„az igazságügyi orvosszakértők nem tudták egyértelműen megállapítani a közvetlen veszélyhelyzet kezdő időpontját, valószínűvé tették, hogy a kórfolyamat már az első telefonhíváskor fennállt”,* továbbá a vádlottak *„mulasztásukkal mindketten hozzájárultak a sértettnél kialakult egészséget, testi épséget közvetlenül veszélyeztető helyzet, állapot rosszabbodásához.”* (elsőfokú ítélet, 26. oldal). Mindez pedig azt jelenti, hogy *„a vádlottak által a sértettnak biztosítható szakszerű orvosi segítség elmaradása a korábban már megindult kórfolyamat miatti közvetlen veszélyhelyzetet fokozta”* (elsőfokú ítélet, 27. oldal).

A **másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék 29.Bf.10.269/2017/6. számú ítéletével** az elsőfokú ítéletet a bűnügyi költségre és a bűnjelekre vonatkozó részében megváltoztatta, egyebekben helybenhagyta.

1.3. A Fővárosi Törvényszék ítéletével szemben az indítványozó nyújtott be felülvizsgálati indítványt, arra hivatkozással, hogy az ítélet a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapította meg az indítványozó bűnösségét. A felülvizsgálati indítvány kifejtette: a következetes bírói gyakorlat szerint a büntetőjogi felelősséget a foglalkozási szabályok megszegésének ténye önmagában még nem alapozza meg, szükséges az is, hogy a szabályszegés és a bekövetkezett eredmény között okozati összefüggés legyen (pl. EBH2007.1680). Amennyiben az eredmény a szabályszegés nélkül is bekövetkezett volna, az okozati összefüggés nem állapítható meg, és annak hiányában bűncselekmény az elkövető terhére nem írható. A Fővárosi Törvényszék ítéletének megállapítása szerint *„nem kizárható, hogy már az első hívásnál fennállt az életveszély, s a sértett halálához vezető okfolyamat már akkor elindult”* (5. oldal, 5. bekezdés). Az indítványozó ehhez képest csak több, mint 10 órával később (a második hívás alkalmával) szerzett tudomást a beteg állapotáról, továbbá *„a beteg állapotában a kórfolyamat már nem volt visszafordítható, azonban a vádlottak mulasztásaikkal a veszélyhelyzetet nem enyhítették”* (5. oldal, 7. bekezdés), miközben *„nagy valószínűséggel a sértett élete nem lett volna megmenthető”* (6. oldal, 3. bekezdés). A felülvizsgálati indítvány hangsúlyozta, hogy csak akkor tényállászerű a cselekmény, ha a közvetlen veszélyhelyzet elhárítható lenne, de erre a foglalkozási szabályszegéssel összefüggésben nem kerül sor (Kúria Bfv. 63/2017/5., Kúria Bfv. 187/2017/7., BH.2016.9.230), okozati összefüggés hiányában az indítványozó vonatkozásában a bűncselekmény elkövetése nem állapítható meg.

A Kúria Bfv.I.193/2019/8. számú végzésével a Fővárosi Törvényszék ítéletét az indítványozóra vonatkozó részében hatályon kívül helyezte és a Fővárosi Törvényszéket új másodfokú eljárás lefolytatására utasította. A Kúria végzésében elfogadta az indítványozó érvelését, és rögzítette: *„Az elkövető szabályszegő magatartása és az eredmény – jelen esetben a közvetlen életveszély – között okozati összefüggésnek kell fennállnia; **nem valósul meg a bűncselekmény – okozati összefüggés hiányában –, ha az eredmény nem a terheltnek felróható magatartás következtében jön létre.**”* (Kúria végzése, 5. oldal).

A Kúria rögzítette: *„Mivel az irányadó tényállás nem tartalmazta kétséget kizáró módon a [REDACTED] I. rendű terhelt foglalkozási szabályt szegő cselekménye és a sértettnél kialakult életveszély közötti okozati összefüggést, az irányadó tényállás belső ellentmondásai és emiatt az esetleges anyagi jogi szabálysértés miatt a felülvizsgálat keretében nem volt lehetséges a törvénynek megfelelő határozat meghozatala.”* (Kúria végzése, 5. oldal).

1.4. A Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság a megismételt másodfokú eljárásban 2020. október 14. napján kelt **29.Bf.10.722/2019/21. számú ítéletében** a Pesti Központi Kerületi Bíróság elsőfokú ítéletét az indítványozó tekintetében megváltoztatta, és az indítványozót büntetés kiszabása helyett, intézkedésként, próbára bocsátotta, a próbaidő tartamát pedig kettő (2) évben határozta meg.

A másodfokú bíróság ítéletének indokolása megállapította, hogy *„a sértett életveszélyes állapota nem kizárhatóan már az első telefonhívást megelőzően kialakulhatott, a sértett koponyagödri térfoglalása – mint sorsszerű szervi megbetegedés – nem cáfolhatóan erre az időre már olyan mértékű lehetett, hogy életét nagy valószínűséggel az érdemi terápiás kezelés sem menthette volna meg. **Az I. r. vádlott foglalkozási szabályszegése és a bekövetkezett halálos eredmény között okozati összefüggés nem állapítható meg.**”* (Fővárosi Törvényszék ítélete, 5. oldal, Indokolás [22]). Ezt megerősíti az ítélet [50] bekezdése is: *„**A szakértők egybehangzó nyilatkozata értelmében azonban néhai sértett halála és a terhelt fentebb hivatkozott mulasztása közötti ok-okozati összefüggés nem állapítható meg,** ugyanis nem kizárt, hogy a sértett halála a rosszullétkor alkalmazott azonnali szakszerű orvosi ellátás esetén is bekövetkezett volna.”*

1.5. A Fővárosi Törvényszék ítéletével szemben az indítványozó felülvizsgálati indítványt terjesztett elő. A Kúria Bfv.I.91/2022/6. számú, **2022. június 21. napján** (a végzés szerint, nyilvánvaló elírással, 2020. június 21. napján) kelt végzésével a Fővárosi Törvényszék ítéletét hatályában fenntartotta. A Kúria végzése szerint, bár a Büntető Törvénykönyv 165. § (1) bekezdése szerint a bűncselekmény megállapíthatóságának feltétele, hogy a terhelt „teszi ki” más vagy mások életét, testi épségét vagy egészségét közvetlen veszélynek, ám a „teszi ki” fordulat nem csak azt jelenti, hogy az elkövető hozza létre a közvetlen veszélyhelyzetet, hanem azt is, hogy az elkövető a már kialakult közvetlen veszélyhelyzetet (bár lehetősége lenne csökkenteni, vagy megszüntetni) fenntartja, illetve annak mértékét súlyosbítja (Kúria végzése, Indokolás [49]). Ehhez képest azonban a Kúria végzésében azt is rögzítette, hogy *„a sértett halála a rosszullétkor alkalmazott azonnali szakszerű orvosi*

ellátás esetén is bekövetkezhetett volna.” (Kúria végzése, Indokolás [55]). Mindez jelen esetben azt jelenti, hogy a közvetlen veszélyhelyzetet nyilvánvalóan nem az indítványozó idézte elő (az már az első telefonhíváskor fennállt, mely telefonhívásról az indítványozónak nem is volt tudomása), és miután a beteg halála orvosiilag elháríthatatlan volt, az indítványozónak fogalmilag nem volt lehetősége a közvetlen veszélyhelyzet fenntartására, vagy mértékének súlyosbítására (a halálos eredmény elhárítása nem volt lehetséges, súlyosbítása pedig fogalmilag lehetetlen).

b) A jogorvoslati lehetőségek kimerítése

Az indítványozó **jogorvoslati lehetőségeit kimerítette**, a Kúria Bvf.I.91/2022/6. számú végzésével szemben további jogorvoslati lehetőség nem áll rendelkezésre, és az indítványozó sem terjesztett elő semmilyen további beadványt. **A Kúria támadott végzésével az indítványozó felülvizsgálati indítványát érdemben elbírálta.**

Ennek megfelelően az indítványozó kifejezetten úgy nyilatkozik, hogy az ügyben **nincs folyamatban felülvizsgálati vagy perújítási eljárás.**

c) Az alkotmányjogi panasz benyújtásának határideje

Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított 60 napon belül nyújtható be. **Az indítványozó jogi képviselője a Kúria Bfv.I.91/2022/6. számú végzését 2022. július 29. napján vette át (töltötte le),** ekként az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőt az indítványozó megtartotta.

d) Az indítványozó érintettségének bemutatása

Az Abtv. 27. § (2) bekezdése értelmében *„Jogállásától függetlenül érintettnek minősül az a személy vagy szervezet*

a) aki (amely) a bíróság eljárásában fél volt,

b) akire (amelyre) a döntés rendelkezést tartalmaz, vagy

c) akinek (amelynek) jogára, kötelezettségére, magatartása jogszerűségére a bíróság döntése kiterjed.”

Az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz benyújtását megelőző eljárásban az indítványozó **I.r. vádlottként szerepelt, a támadott végzés pedig az indítványozóra rendelkezést** (két év próbára bocsátást) **tartalmaz,** ekként az indítványozó az Abtv. 27. § (2) bekezdésének

megfelelően érintettnek minősül, ugyanis **saját peres eljárásával összefüggésben nyújtotta be alkotmányjogi panaszát.**

e) Annak bemutatása, hogy az állított alapjogsérelem a bírói döntést érdemben befolyásolta vagy a felmerült kérdés alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés

Az Abtv. 29. §-ának megfelelően az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be, mely feltételek vagylagos jellegűek.

Az indítványozó megítélése szerint **az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának feltételei** (a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség esete) **mind az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével, mind a XXVIII. cikk (4) bekezdésével összefüggésben megállapíthatóak**, az alábbiak szerint.

a) Az indítványozó álláspontja szerint a Kúria támadott végzésében a „teszi ki” fordultnak (Kúria végzése, Indokolás [49]) olyan jelentéstartalmat tulajdonított, mely minden kétséget kizáróan ellentétes a kifejezés nyelvtani értelmével, ti. a Kúria megközelítése szerint a „teszi ki” fordulat nem csak azt jelenti, hogy az indítványozó teszi ki a beteget közvetlen veszélyhelyzetnek, hanem a már egyébként is fennálló, az indítványozó ráhatásától teljes mértékben független veszélyhelyzetre is irányadó; ráadásul az indítványozó az egyébként is bizonyosan bekövetkező halálos eredményt sem elhárítani nem lehetett képes, sem pedig azt nem súlyosbíthatta (a beteg nem halhatott meg még jobban). A Kúria végzésében ugyanakkor semmilyen indokát nem adta annak, hogy a „teszi ki” kifejezést miért nem annak nyilvánvaló, hétköznapi jelentéstartalma szerint értelmezi (indokolási kötelezettség megsértése).

Az Alkotmánybíróság legutóbb a **3328/2022. (VII. 21.) AB határozatában** foglalt állást abban a kérdésben, hogy valamely kifejezés (abban az ügyben a „mellett” kifejezés) nyelvtani jelentéstől eltérő értelmezése megfelelő, **érdemi indokolás hiányában az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmét alapozza meg.** Jelen esetben a Kúria támadott végzésében a 3328/2022. (VII. 21.) AB határozatban megsemmisítetthez hasonló módon, indokolás nélkül tért el az indítványozó hátrányára a „teszi ki” fordulat nyelvtani jelentésétől.

b) Az indítványozó arra is hivatkozik, hogy az a bírói jogértelmezés, amely nem csupán a Kúria felülvizsgálati végzésével, hanem az azzal teljes mértékben egybevágó irányadó bírói gyakorlattal és jogszabályi kommentárral is ellentétes, nyilvánvalóan az Alaptörvény 28. cikke szerinti értelmezési tartományt túllépő, **nem csupán *contra legem*, hanem *contra constitutionem* ítéletnek tekinthető** egy olyan kérdésben, ahol **a bíróságot mérlegelési lehetőség egyébként nem illeti meg** (az ok-okozati összefüggés fennállása esetén a cselekmény tényállásszerű, és az indítványozó büntetőjogi felelősségre vonásának e körben nincs akadálya; ok-okozati összefüggés hiánya esetén azonban a cselekmény nem tényállásszerű, és az indítványozó felelősségre vonása e körben semmilyen körülmények között

nem lehetséges). Ennek megfelelően a Kúria (és a Fővárosi Törvényszék) által választott jogértelmezés **az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét is megvalósítja a bíróságok által választott önkényes jogértelmezés miatt.**

c) Az indítványozó álláspontja szerint továbbá azáltal, hogy a Kúria és a Fővárosi Törvényszék egy olyan bűncselekmény elkövetéséért állapította meg az indítványozó büntetőjogi felelősségét, mely bűncselekménynek egyértelmű feltétele az ok-okozati összefüggés fennállta, és mely esetben maga a Kúria és a Fővárosi Törvényszék rögzíti a döntésében, hogy az ok-okozati összefüggés a jelen ügyben nem állapítható meg, az indítványozó Alaptörvény **XXVIII. cikk (4) bekezdésében** foglalt jogát is sérti azáltal, hogy egy **olyan magatartás miatt állapította meg az indítványozó büntetőjogi felelősségét, mely magatartás a hatályos Büntető Törvénykönyv alapján nyilvánvalóan nem minősül bűncselekménynek.**

d) Az indítványozó megítélése szerint a büntetőjogi felelősség megállapítása szempontjából az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése és XXVIII. cikk (4) bekezdése a *lex generalis* és *lex specialis* viszonyában állnak egymással. Az Alkotmánybíróságnak már kialakult gyakorlata van abban a kérdésben, hogy az önkényes, *contra legem* jogértelmezés mely esetben érheti el az alaptörvény-ellenesség szintjét a XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben. Ugyanakkor az Alaptörvény hatályba lépését követően az Alkotmánybíróság még nem foglalt állást abban a kérdésben, hogy **hogyan viszonyul egymáshoz a XXVIII. cikk (1) és (4) bekezdése, valamint a *contra constitutionem* jogértelmezés szintje azonos-e a XXVIII. cikk (4) bekezdésének sérelmét állító panaszok esetében a XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben kialakított gyakorlattal, mely kérdések az Abtv. 29. §-a szerinti alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésnek is minősíthetők.**

Mindezen szempontokra figyelemmel az indítványozó kéri az alkotmányjogi panasz befogadását és érdemi elbírálását.

2. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának érdemi indokolása

a) Az Alaptörvény megsértett rendelkezéseinek pontos megjelölése

Az indítványozó az Alaptörvény alábbi rendelkezéseinek sérelmét állítja.

XXVIII. cikk (1) Mindenkinnek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, észszerű határidőn belül bírálja el.

XXVIII. cikk (4) Senki nem nyilvánítható bűnösnek, és nem sújtható büntetéssel olyan cselekmény miatt, amely az elkövetés idején a magyar jog vagy – nemzetközi szerződés, illetve az Európai Unió jogi aktusa által meghatározott körben – más állam joga szerint nem volt bűncselekmény.

b) A megsemmisíteni kért bírói döntés alaptörvény-ellenességének indokolása

1. Az indítványozó egyfelől az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti indokolt bírói döntéshez való jog sérelmét állítja, az alábbiak szerint.

Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint a bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem a szubjektív elvárásaikat is kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása (például: 3169/2019. (VII. 10.) AB határozat, Indokolás [32]). Az indokolási kötelezettség azt az elvárást támasztja a bírósággal szemben, hogy a döntés indokolásának az ügy érdeme szempontjából releváns kérdésekre kell kiterjednie, és nem minden egyes részletre (például: 3354/2020. (X. 14.) AB határozat, Indokolás [25]), továbbá önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására (például: 3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]).

Az Alkotmánybíróság a **3328/2022. (VII. 21.) AB határozatában** az alábbiakat állapította meg. *„A tisztességes bírósági eljáráshoz való jog részét képező indokolt bírói döntéshez való jogból következően – az Alkotmánybíróság fent idézett joggyakorlatára, valamint az Alaptörvény 28. cikkére figyelemmel – elvárható, hogy ha egy bírósági eljárásban valamely fél az ügy érdeme szempontjából releváns jogszabályi rendelkezés értelmezése vonatkozásában **a jogszabályi céljával, illetve ennek a jónak érznek megfelelő voltával kapcsolatos érveket ad elő, akkor azokat a bíróság kellő alaposággal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon.**”* (Indokolás [34]).

Ebben a határozatában az Alkotmánybíróságnak azt kellett értékelnie, hogy összeegyeztethető-e az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal az a jogértelmezés, amely **érdemi indokolás nélkül a „mellett” kifejezést annak nyelvtani értelmezésétől elszakadva kizárólag helyhatározóként használja**, és arra a következtetésre jutott, hogy a bíróság nem indokolta meg, hogy az indítványozó kifejezett hivatkozása ellenére miért nem veszi figyelembe a „mellett” kifejezés egyéb lehetséges (nyelvtani) értelmezését.

Az Alkotmánybíróságnak jelen indítvány alapján ugyanezt a vizsgálatot kell elvégeznie a „teszi ki” fordulat esetében. Hasonlóan a 3328/2022. (VII. 21.) AB határozathoz, **a Kúria a „teszi ki” kifejezést nem annak nyelvtani értelmezése szerint értelmezte**, annak ellenére sem, hogy egyébként ez az értelmezés áll összhangban **nem csupán az irányadó bírói gyakorlattal, hanem valamennyi büntetőjogi kommentár megállapításával ellentétes:**

- Görgényi Ilona: Magyar Büntetőjog – Különös rész ismeretek (Miskolc, 2016) 22-24.
- Belovics Ervin (szerk.): Büntetőjog II. Különös rész (HVG ORAC, 2016) 121-125.
- Blaskó Béla (szerk.): Büntetőjog Különös Rész I. (Rejtjel, 2015) 67-72.

- Polt Péter (szerk.): Új Btk. Kommentár 3. kötet, Különös Rész (Budapest, 2013) 177.
- Horváth Tibor – Lévay Miklós (szerk.): Magyar Büntetőjog Különös rész (Wolters Kluwer, Complex, Budapest, 2015) 92-97.

Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti **indokolási kötelezettség** sérelmét az indítványozó két okból állítja:

- egyfelől azért, mert az eljáró bíróság végzésében **nem adta indokát, hogy a „teszi ki” kifejezést miért nem annak nyelvtani, és az irányadó szakirodalommal is összhangban álló módon értelmezte, jóllehet arra az indítványozó (felülvizsgálati indítványában is) kifejezetten hivatkozott;**
- másfelől pedig azért, mert a Kúria végzésében annak sem adta indokát, hogy amennyiben **a közvetlen veszélyhelyzet már az első telefonhívás előtt fennállt** (mely tény az eljáró bíróságok egybehangzóan elfogadták és az indítványozó sem vitatott, ráadásul az első telefonhívásról az indítványozó ugyancsak bizonyított módon egyáltalán nem is szerzett tudomást), és **a halál bekövetkezése elháríthatatlan volt, akkor az indítványozó ezt a helyzetet hogyan háríthatta volna el, illetőleg hogyan tudta volna fokozni az egyébként is elháríthatatlan halálos eredmény bekövetkezését.**

2. Ez utóbbi elem miatt (az indítványozó az egyébként már az indítványozó tudomásszerzése előtt nem vitatottan bekövetkezett közvetlen veszélyhelyzetet a halálos eredmény bizonyossága miatt sem elhárítani, sem fokozni nem tudta) még abban az esetben is, ha az Alkotmánybíróság megítélése szerint a Kúria végzése tartalmaz kellő, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének megfelelő indokolást, az indítványozó álláspontja szerint a Kúria jogértelmezése akkor is **sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését a Kúria jogértelmezésének nyilvánvaló, az Alaptörvény 28. cikke szerinti mérlegelési tartományt túllépő önkényessége miatt.**

A **29/2021. (XI. 10.) AB határozatban** az Alkotmánybíróság megerősítette azt az irányadó gyakorlatát, hogy a *contra legem* jogértelmezés kivételes esetekben elérheti a *contra constitutionem* jogértelmezés szintjét. *„Annak megítélése során, hogy valamely (állítólagos) contra legem jogalkalmazás kivételesen elérte-e az alaptörvény-ellenesség szintjét, az Alkotmánybíróság az eset összes releváns körülményének figyelembevételével határozhat. A vizsgált esetben az Alkotmánybíróság figyelembe vette, hogy már állást foglalt-e a kérdéses jogszabályi rendelkezés Alaptörvénnyel való összeegyeztethetősége, illetőleg az Alaptörvénnyel összhangban álló értelmezése kérdésében. Az Alkotmánybíróság ezen túlmenően ugyancsak figyelembe vette a megsértett jogszabály egyértelműségének és pontosságának fokát; a jogszabály értelmezése és alkalmazása tekintetében az ítélkező bírót megillető mérlegelési jogkör terjedelmét; valamint a bírói döntésben megjelenő indokolást is, mely különösen nagy*

jelentőséggel bír akkor, ha az Alkotmánybíróság az adott jogkérdésben már korábban állást foglalt.” (Indokolás [30]).

Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a bírói függetlenségnek nem korlátja, sokkal inkább biztosítéka a törvényeknek való alávetettség: a bírónak a határozatait a jogszabályok alapján kell meghoznia. Ha a törvényeknek való alávetettségtől a bíróság eloldja magát, saját függetlenségének egyik tárgyi alapját vonja el. A vonatkozó jogszabályokat be nem tartó bíróság lényegében visszaél saját függetlenségével, amely adott esetben ezen keresztül a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét okozhatja. Az a bírói ítélet, amely alapos ok nélkül hagyja figyelmen kívül a hatályos jogot, önkényes, fogalmilag nem lehet tisztességes és nem fér össze a jogállamiság alapelvével {elsőként: 20/2017. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [23], utóbb: 3354/2020. (X. 14.) AB határozat, Indokolás [24]; legutóbb: 29/2021. (XI. 10.) AB határozat, Indokolás [27]}.

Az Alkotmánybíróság már azt is megállapította, hogy **az Alaptörvény 28. cikke és a XXVIII. cikk (1) bekezdése természetes fogalmi egységet alkotnak**, ugyanis a jogértelmezés Alaptörvényben rögzített elveinek betartása minden kétséget kizáróan részét képezi a tisztességes bírósági eljárásban megvalósuló jogértelmezéssel szemben állított minimális alkotmányos követelményeknek {például: 3128/2019. (VI. 5.) AB határozat, Indokolás [25]}. Mindez azt jelenti, hogy a *contra legem* jogalkalmazás akkor válik alaptörvény-ellenessé, ha a jogértelmezés kilép abból az alkotmányos keretből, amelyet maga az Alaptörvény biztosít az ügyben eljáró bíróság számára {23/2018. (XII. 28.) AB határozat, Indokolás [28]}.

Ahogy az a Kúria is rögzítette (Kúria végzése, Indokolás [48]), *„a foglalkozási szabályszegés tükrében vizsgálendő, hogy az eredmény – a közvetlen veszély – tekintetében az I. rendű terhelt gondatlansága megállapítható-e.”*

A Kúria azonban úgy ítélte meg, hogy a Büntető Törvénykönyv azon fordulata, hogy az elkövető más vagy mások életét, testi épségét gondatlanságból közvetlen veszélynek *„teszi ki”*, az arra az esetre is irányadó, **ha nem az indítványozó „teszi ki” mások életét, testi épségét közvetlen veszélynek, hanem az indítványozó csak a már kialakult közvetlen veszélyhelyzetet nem hárítja el vagy fokozza. Jelen esetben azonban a Kúria (a jogerős ítélettel egyezően) azt is rögzítette, hogy „a sértett halála a rosszulletekor alkalmazott azonnali szakszerű orvosi ellátás esetén is bekövetkezhetett volna”** (Kúria végzése, Indokolás [55]), ennek megfelelően **az indítványozó nem okozhatta a közvetlen veszélyhelyzetet** (az már eleve fennállt), és **fogalmilag nem súlyosíthatta és nem háríthatta el** (a közvetlen veszélyhelyzet elháríthatatlan eredménye a sértett halála volt, ami minden körülmények között bekövetkezett volna, bármilyen magatartást tanúsítson is az indítványozó).

Az a jogértelmezés, mely a foglalkozás körében elkövetett gondatlan veszélyeztetés bűncselekményét megállapíthatja **olyan veszélyhelyzet esetén, mely az indítványozó tudomásszerzésekor már eleve fennállt, és fogalmilag sem elhárítható, sem enyhíthető nem volt** (bizonyosan és az indítványozó magatartásától teljesen függetlenül halálos

eredménnyel járt), **szélsőségesen önkényes, a józan észnek, a közjónak, és ezáltal az Alaptörvény 28. cikkében foglalt jogértelmezési szempontoknak ellentmondó, és nyilvánvalóan az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével ellentétes.**

3. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdésének állított sérelme

Az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdése a büntetőeljárások vonatkozásában egyfajta *lex specialis*nak tekinthető a tisztességes bírósági eljárás *lex generalis* követelményét kimondó XXVIII. cikk (1) bekezdéséhez képest. Jelen ügyben, figyelemmel az alapügy tárgyára, az indítványozó megítélése szerint nem csupán a XXVIII. cikk (1) bekezdésének, hanem a XXVIII. cikk (4) bekezdésének a sérelme is megállapítható.

Tekintettel arra, hogy az indítványozó megítélése szerint az indítványozó büntetőjogi felelősségének megállapítására egy olyan magatartás miatt került sor, mely a jelenleg hatályos Büntető Törvénykönyv alapján **minden kétséget kizáróan nem minősül bűncselekménynek** (hiszen **nem az indítványozó „tette ki” közvetlen veszélynek a sértettet, és fogalmilag nem háríthatta el és nem enyhíthette a halálos eredménnyel járó, már fennálló veszélyhelyzetet**), az indítványozó érvelése szerint **az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdésének sérelme is megállapítható** az eljáró bíróságok szélsőségesen önkényes, az Alaptörvény biztosította mérlegelési tartomány kereteit nyilvánvalóan túllépő jogértelmezés miatt.

A *nullum crimen sine lege* és *nulla poena sine lege* elveit megfogalmazó XXVIII. cikk (4) bekezdése a jogállamok egyik legnagyobb múltra visszatekintő garanciáját jeleníti meg: az állami büntetőhatalom gyakorlásának korlátját és gyakorolhatóságát övező feltételek előre megismerhetőségének követelményét {3074/2016. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [65]}.

A 167/B/2000. AB határozat a *nullum crimen sine lege* és *nulla poena sine lege* elvek alkotmányos tartalmával kapcsolatosan leszögezte: azokból „nemcsak az államot terhelő azon minimális közjogi (alkotmányos) követelmény fakad, hogy a büntető hatalom gyakorlásának feltételeit – előzetesen – törvényben kell rögzíteni, vagyis a bűncselekményt törvényben kell tiltani és törvényben kell büntetéssel fenyegetni. Az elv érvényesülése azt is megköveteli, hogy a büntetőjogi felelősségre vonás, az elítéltetés és büntetés törvényes és törvényen alapuló legyen.” {ezzel egyezően: 11/1992. (III. 5.) AB határozat, ABH 1992, 77, 86, 87; 35/1999. (XI. 26.) AB határozat, ABH 1999, 310, 315; 18/2000. (VI. 6.) AB határozat, ABH 2000, 117, 120; 57/2001. (XII. 5.) AB határozat, ABH 2001, 484, 501.}.

A 35/1999. (XI. 26.) AB határozat a fentieket [visszautalva a 11/1992. (III. 5.) AB határozatra] akként konkretizálta, hogy „itt tehát nemcsak arról van szó, hogy az állam törvényben tiltja a bűncselekményeket és törvényben büntetéssel fenyeget, hanem **az egyén ahhoz való jogáról van szó, hogy csakis törvényesen ítéljék el (nyilvánítsák bűnössé) és büntetését is törvényesen szabják ki (sújtsák büntetéssel).**”

Az indítványozó megjegyzi továbbá azt is, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdése tartalmát tekintve azonos az Emberi Jogok Európai Egyezménye 7. cikkével, mellyel kapcsolatos irányadó gyakorlatát az Alkotmánybíróság a 16/2014. (V. 22.) AB határozatban az alábbiak szerint összegezte: „Az EJEB felfogása szerint a garancia jelentése tágabb a hátrányosabb büntetőjogi rendelkezés visszaható hatályú alkalmazásának tilalmánál. Az EJEB olvasatában az Egyezmény 7. Cikk 1. pontja ugyanis egyfelől megkívánja, hogy mind a bűncselekmény, mind a büntetés törvényes legyen (*nullum crimen sine lege, nulla poena sine lege*). Vagyis egyértelmű és világos törvényi meghatározást igényel, hogy mely cselekmény milyen büntetéssel sújtható. Ez a követelmény akkor teljesülhet, ha önmagból a törvényi megfogalmazásból kitűnnek a büntetőjogi felelősség konkrét feltételei. Másfelől az Egyezmény 7. Cikk 1. pontja követelményként írja elő, hogy **a büntető jogszabályoknak a terhelt hátrányára nem lehet kiterjesztő értelmet adni például analógia vagy más hasonló jogértelmezés alkalmazásával** (lásd elsőként: EJEB, Kokkinakis kontra Görögország (14307/88), 1993. május 25., 52. bekezdése, illetve EJEB, Coëme és mások kontra Belgium [GC], (32492/96, 32547/96, 32548/96, 33209/96 és 33210/96), 2000. október 18., 145. bekezdés).” (Indokolás [38]). Márpedig jelen esetben a Kúria (lásd a Kúria végzése Indokolásának [49] bekezdését) pontosan ily módon, az EJEB gyakorlatával kifejezetten ellentétes módon járt el, amikor **egy anyagi büntető normát kiterjesztően, a norma nyelvtani jelentésétől elrugaszkodva értelmezett.**

Az indítványozó tisztában van azzal, hogy az Abtv. 27. §-a szerinti **alkotmányjogi panasz eljárás keretében konkrét bírói döntés nemzetközi szerződésbe ütközésének vizsgálata nem kérhető** (legutóbb például: 3412/2020. (XI. 26.) AB határozat, Indokolás [18]), ennek megfelelően jelen alkotmányjogi panaszában kizárólag a támadott bírói döntés Alaptörvénybe ütközését állítja. Az indítványozó ugyanakkor utal arra, hogy az Alkotmánybíróság a 2/2019. (III. 5.) AB határozat rendelkező részében akként foglalt állást, hogy „[a]z Alkotmánybíróság az Alaptörvény értelmezése során tekintettel van ... a Magyarországot nemzetközi szerződés alapján terhelő kötelezettségekre.”, ekként az Emberi Jogok Európai Egyezménye, mint Magyarország által az Alaptörvény Q) cikkének megfelelően **vállalt nemzetközi kötelezettségre az Alkotmánybíróságnak a XXVIII. cikk (4) bekezdésének értelmezése során is tekintettel kell lennie.**

4. Az indítványozó álláspontja szerint (az Abtv. 29. §-a szerinti, az előzőekben kifejtett, a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kérdésén túlmenően) **alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésnek tekinthető, hogy az Alkotmánybíróság által a XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben megfogalmazott tételek a XXVIII. cikk (4) bekezdésével összefüggésben is alkalmazhatóak-e.**

Az indítványozó álláspontja szerint a XXVIII. cikk (1) és (4) bekezdése a büntetőeljárások szempontjából a *lex generalis* és *lex specialis* viszonyában állnak egymással, ekként abban az esetben, ha egy önkényes, a *contra constitutionem* szintjét elérő **bírói jogértelmezés egyaránt sértheti a XXVIII. cikk (1) és (4) bekezdéseit, a XXVIII. cikk (4) bekezdésének sérelmét kell**

megállapítani. Ezen túlmenően, tekintettel a büntetőeljárások sajátos jellegére, az önkényes bírói döntés megítélése során alkalmazott teszt **a XXVIII. cikk (4) bekezdésével összefüggésben nyilvánvalóan nem lehet enyhébb (nem nyújthat gyengébb alkotmányos védelmet az indítványozó számára), mint amelyet a XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti teszt biztosít.** Ezt támasztja alá, hogy maga az Alaptörvény is külön kiemelte a XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jog köréből a XXVIII. cikk (4) bekezdése szerinti *nullum crimen sine lege* és *nulla poena sine lege* elveit.

Abban az esetben, ha az Alkotmánybíróság jelen alkotmányjogi panasz alapján **alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vizsgálja meg a XXVIII. cikk (4) bekezdése során alkalmazandó tesztet, és arra önálló, a XXVIII. cikk (1) bekezdésétől eltérő feltételrendszert dolgoz ki,** úgy az indítványozó érvelése szerint **a Kúria végzése (és a Fővárosi Törvényszék ítélete) alaptörvény-ellenessége ezen szigorúbb (az indítványozók számára több garanciális jogosultságot biztosító) teszt alapján is kétséget kizáróan megállapítható lesz.**

3. Egyéb nyilatkozatok és melléletek

a) Nyilatkozat arról, ha az indítványozó kezdeményezte-e a bíróságon az alkotmányjogi panasszal támadott bírósági ítélet végrehajtásának felfüggesztését.

Az indítványozó **nem** kezdeményezte a bíróságon az alkotmányjogi panasszal támadott bírósági ítélet végrehajtásának felfüggesztését.

b) Ügyvédi meghatalmazás eredeti példánya, vagy jogtanácsosi igazolvány másolata, ha az indítványozó jogi képviselővel jár el. (Melléklet)

c) Nyilatkozat az indítványozó személyes adatainak nyilvánosságra hozhatóságáról (Melléklet)

Az indítványozó személyes adatainak nyilvánosságra hozatalához **nem** járul hozzá.

d) Az érintettséget alátámasztó dokumentumok egyszerű másolata (Melléletek)

a, a Pesti Központi Kerületi Bíróság 15.B.XVI.11.102/2016/16. számú ítélete;

b, a Fővárosi Törvényszék 29.Bf.10.722/2019/21. számú ítélete (megismételt másodfokú eljárás);

c, az indítványozó második felülvizsgálati indítványa;

d, a Kúria Bfv.I.91/2022/6. számú végzése.

Kel [REDACTED] 2022. szeptember 27.

[REDACTED]
indítványozó

képv.: dr. Szabó Krisztián ügyvéd